

2014

rys. Marek Kołodziejczyk

Dubelt *Life +*

Dubelt to średniej wielkości (długość ok. 28 cm) wędrowny ptak siewkowy z rodziny bekasowatych. Bardzo przypomina swego bliskiego krewniaka – kszczyka, choć jest od niego nieco większy, ma krótszy dziób i więcej bieli na ogonie. Ważniejszy niż podobieństwa i różnice w wyglądzie obu ptaków pozostaje jednak fakt, że dubelt jest od kszczyka zdecydowanie rzadszy.

W XIX wieku dubelt był w Europie powszechnym rezydentem rozległych torfowisk niskich i łąk w dolinach rzecznych. Rozwój cywilizacji, intensyfikacja rolnictwa oraz postępujące wraz z nią osuszanie kolejnych mokradeł doprowadziły do drastycznego zawężenia zasięgu występowania gatunku. Dziś dubelty spotykamy tylko tam, gdzie nie dotarł człowiek lub na obszarach, na których tradycyjna kultura rolna pozostawała w harmonii z przyrodą.

Tym, co wyróżnia dubelta spośród innych ptaków, są jego zachowania godowe. Samce dubeltów gromadzą się na niewielkich arenach (tokowiskach), na których pręcąc się i dynamicznie rozkładając skrzydła, wydają wyrafinowane dźwięki, uwodząc w ten sposób samice. Rytuał rozpoczyna się o zmierzchu i trwa aż do świtu. Najwytrwalsze samce potrafią tokować bez wytchnienia całą noc, tracąc przy tym nawet do 7% masy ciała! Mogą sobie jednak pozwolić na taką „rozzutność energetyczną”, gdyż nie uczestniczą w żadnym z etapów opieki nad potomstwem, a jedynym ich wkładem w rodzicielstwo jest przekazywanie genów.

Dubelt jest rekordzistą świata w kategorii najdłuższego dystansu nieprzerwanej wędrówki na zimowiska. Zupełnie niedawno, bo w 2011 roku, Skandynawowie odkryli, że dubelty potrafią z łągowisk lecieć bez żadnych przystanków aż do równikowej Afryki, gdzie spędzają zimę. Pierwszy z bohaterów głośnego artykułu w ciągu 84 godzin pokonał dystans 6800 km, a kolejny poruszał się ze średnią prędkością ok. 96 km/h!

Dolina górnej Narwi to najważniejsza po dolinie Biebrzy ostoja dubelta w Polsce. Jeszcze do niedawna miejscowi rolnicy prowadzili tu ekstensywną gospodarkę, która sprzyjała ptakom wodno-błotnym. Wraz z ograniczeniem kośnego użytkowania łąk i prawie całkowitym zanikiem wypasu bydła i koni, pojawił się problem zarastania użytków zielonych trzcina i krzewami. To pociągnęło za sobą spadek liczebności dubeltów, czajek, rycyków, krwawodziobów... Z potrzeby zahamowania tych niekorzystnych procesów zrodził się projekt czynnej ochrony dubelta.

Jego główne założenia to:

- odtworzenie 230 ha nieużytkowanych łąk
- budowa brodów i remont dróg dojazdowych do łąk
- poprawa lokalnych warunków wilgotnościowych poprzez budowę zastawek
- badania nad dubeltem i implementacja ich wyników do dokumentów określających zasady ochrony gatunku w Polsce
- podniesienie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności i turystów

Dlaczego chronimy dubelta?

Dbając o siedliska dubelta, przyczyniamy się nie tylko do ochrony unikatowych ekosystemów, których częścią są rzadkie gatunki roślin, chrząszczy, motyli i ptaków, ale również do zachowania niezwykle pięknych krajobrazów naszego regionu, które stanowią bezcenne dziedzictwo kulturowe Polski. Ponadto mokradła, na których występują dubelty, pełnią niezwykle istotną funkcję w środowisku naturalnym – zatrzymują olbrzymie ilości wody, których powolny i naturalny odpływ zapobiega powodziom, a dzięki akumulacji węgla zmniejszają globalny efekt cieplarniany.

foto: Grzegorz Grygoruk

www.dubelt.ptop.org.pl

Projekt „Czynna ochrona dubelta Gallinago media w obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi” jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Instrumentu Finansowego dla Środowiska Life+ oraz przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

rys. Marek Kolodziejczyk

Grudzień 2013

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Luty 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Styczeń

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
30	31	1°	2	3	4	5
6	7	8°	9	10	11	12
13	14	15	16°	17	18	19
20	21	22	23	24°	25	26
27	28	29	30°	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9

07:41 ☀ 15:23

07:37 ☀ 15:33

07:31 ☀ 15:45

07:22 ☀ 15:57

Styczeń

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Luty

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15°	16
17	18	19	20	21	22'	23
24	25	26	27	28	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Marzec

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
24	25	26	27	28	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Luty 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Kwiecień 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

Marzec

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
24	25	26	27	28	1 ^o	2
3	4	5	6	7	8 ^c	9
10	11	12	13	14	15	16 ^o
17	18	19	20	21	22	23
24 [']	25	26	27	28	29	30 ^o
31	1	2	3	4	5	6

06:15 ☀ 17:04

05:59 ☀ 17:18

05:43 ☀ 17:30

05:26 ☀ 17:43

06:09 ☀ 18:56

rys. Marek Kolodziejczyk

Marzec

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
24	25	26	27	28	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Maj

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8

Kwiecień

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15°	16	17	18	19	20
21	22'	23	24	25	26	27
28	29°	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

05:52 ☀ 19:08

05:36 ☀ 19:21

05:20 ☀ 19:33

05:05 ☀ 19:46

Kwiecień

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

Czerwiec

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	1	2	3	4	5	6

Maj

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7 ^c	8	9	10	11 04:50 ☀ 19:58
12	13	14 ^o	15	16	17	18 04:37 ☀ 20:10
19	20	21 [']	22	23	24	25 04:26 ☀ 20:22
26	27	28 ^o	29	30	31	1 04:16 ☀ 20:32
2	3	4	5	6	7	8

Maj 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8

Lipiec 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

Czerwiec 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
26	27	28	29	30	31	1 04:08 ☀ 20:42
2	3	4	5 ^c	6	7	8 04:03 ☀ 20:49
9	10	11	12	13 ^o	14	15 04:00 ☀ 20:55
16	17	18	19 [']	20	21	22 04:00 ☀ 20:57
23	24	25	26	27 ^o	28	29 04:02 ☀ 20:58
30	1	2	3	4	5	6

Czerwiec

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	1	2	3	4	5	6

Lipiec

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
30	1	2	3	4	5 ^c	6
7	8	9	10	11	12 ^o	13
14	15	16	17	18	19 [']	20
21	22	23	24	25	26	27 ^o
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

Sierpień

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
1	2	3	4	5	6	7

04:07 ☀ 20:55

04:15 ☀ 20:50

04:24 ☀ 20:42

04:34 ☀ 20:32

Lipiec 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

Wrzesień 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12

Sierpień

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
28	29	30	31	1	2	3
4 ^c	5	6	7	8	9	10 ^o
11	12	13	14	15	16	17 [']
18	19	20	21	22	23	24
25 ^o	26	27	28	29	30	31
1	2	3	4	5	6	7

04:45 ☀ 20:21

04:56 ☀ 20:07

05:08 ☀ 19:53

05:20 ☀ 19:38

05:32 ☀ 19:22

Sierpień

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
1	2	3	4	5	6	7

Październik

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Wrzesień

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
1	2 ^c	3	4	5	6	7
8	9 ^o	10	11	12	13	14 05:44 ☀ 19:05
15	16 [']	17	18	19	20	21 05:56 ☀ 18:48
22	23	24 ^o	25	26	27	28 06:08 ☀ 18:31
29	30	1	2	3	4	5 06:20 ☀ 18:14
6	7	8	9	10	11	12

Wrzesień

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12

Listopad

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
1	2	3	4	5	6	7

Październik

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
29	30	1 ^c	2	3	4	5 06:33 ☀ 17:58
6	7	8 ^o	9	10	11	12 06:45 ☀ 17:41
13	14	15 [']	16	17	18	19 06:58 ☀ 17:25
20	21	22	23 ^o	24	25	26 06:11 ☀ 16:10
27	28	29	30	31 ^c	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Pazdziernik 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Grudzień 2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

Listopad

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6°	7	8	9
10	11	12	13	14'	15	16
17	18	19	20	21	22°	23
24	25	26	27	28	29'	30
1	2	3	4	5	6	7

06:24 ☀ 15:56

06:37 ☀ 15:43

06:50 ☀ 15:32

07:03 ☀ 15:23

07:14 ☀ 15:15

Listopad

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
1	2	3	4	5	6	7

Styczeń

2015

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8

Grudzień

2014

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
1	2	3	4	5	6°	7
8	9	10	11	12	13	14' 07:24 ☀ 15:11
15	16	17	18	19	20	21 07:32 ☀ 15:09
22°	23	24	25	26	27	28' 07:38 ☀ 15:11
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11 07:41 ☀ 15:15

Projekt „Czynna ochrona dubelta *Gallinago media* w obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi”
jest realizowany przez Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków w partnerstwie
z fundacją Natura International Polska.

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (PTOP) zostało założone w 1985 r. w Białowieży i jest pozarządową organizacją zrzeszającą osoby zainteresowane obserwowaniem i ochroną ptaków. Główny nacisk w działalności PTOPO kładziemy na ochronę terenów podmokłych – siedlisk wielu ginących gatunków ptaków.

Podejmowane działania to m.in.:

- wykup i dzierżawa gruntów w ważnych ostojach ptaków
- czynna ochrona terenów wodno-błotnych
- propagowanie ekstensywnego rolnictwa
- prowadzenie badań naukowych
- edukacja ekologiczna i popularyzacja wiedzy o ptakach

Jako pierwsza w kraju organizacja społeczna zaczęliśmy prowadzić zakup i dzierżawę ziemi w celu tworzenia ptasich ostoi. W 1990 roku zakupiliśmy 7 ha turzycowisk na Bagnie Ławki – tak powstał pierwszy w Polsce społeczny rezerwat przyrody „Wodniczka”. Z czasem utworzyliśmy kolejne Ostoje Ptaków PTOPO, nad którymi sprawujemy opiekę. Łącznie gospodarzimy już na prawie 1700 ha własnych gruntów, z czego ponad 380 ha znajduje się w Dolinie Górnej Narwi.

Do chwili obecnej PTOPO zrealizowało kilkadziesiąt projektów, których głównym celem była ochrona szczególnie zagrożonych gatunków ptaków i ich siedlisk, m.in.: żurawi, bocianów białych, bocianów czarnych, dubeltów, cietrzewi, głuszców, rybitw, krasek.

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

ul. Ciepła 17 • 15-471 Białystok
tel./fax: 85 664 22 55
www.ptop.org.pl

Fundacja Natura International Polska powstała z inicjatywy grupy osób związanych z międzynarodową organizacją pozarządową Natura International. Podobnie jak jej maczyna organizacja, Natura International Polska zajmuje się przede wszystkim ochroną przyrody na wielkoobszarową skalę, przyczyniając się do ochrony i promowania naturalnych ekosystemów, wspierania rozwoju gospodarczego i kulturalnego oraz dobrobytu społeczności lokalnych. Obecnie współpracuje z partnerami z Wielkiej Brytanii, Danii, Litwy, Rumuni i Ukrainy.

Działalność Fundacji skupia się w szczególności na:

- ochronie przyrody przez zastosowanie innowacyjnych rozwiązań zmierzających do utrzymania bogactwa i integralności siedlisk i gatunków na skalę krajobrazu.
- ekologii stosowanej i podejmowaniu kompleksowych inwentaryzacji przyrodniczych w celu wypracowania najlepszych strategii ochrony
- kształceniu i angażowaniu lokalnych społeczności w ochronę przyrody, promowaniu poczucia odpowiedzialności i szacunku dla środowiska naturalnego.

Natura International Polska

ul. Tartaczna 3/4 • 82-300 Elbląg
tel: 58 735 65 29 • fax: 58 739 86 32
www.natura-international.org.pl

